

Euroopa Liidu asjade komisjoni tegevuse ülevaade
Riigikogu XIV koosseisu V istungjärgul (01.01.-21.06.2021)

Euroopa Liidu asjade komisjoni koosseis

Esimees: Mailis Reps (Eesti Keskerakonna fraktsioon, 27.11.2020-12.02.2021)
Siim Kallas (Eesti Reformierakonna fraktsioon, alates 12.02.2021)
Aseesimees: Riina Sikkut (Sotsiaaldemokraatliku erakonna fraktsioon)

Liikmed:

Kalle Grünthal (Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon)
Ruuben Kaalep (Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon)
Siret Kotka (Eesti Keskerakonna fraktsioon, alates 16.02.2021)
Tarmo Kruusimäe (Isamaa fraktsioon)
Oudekki Loone (Eesti Keskerakonna fraktsioon)
Lauri Läänemets (Sotsiaaldemokraatliku erakonna fraktsioon)
Martin Repinski (Eesti Keskerakonna fraktsioon, alates 16.02.2021)
Keit Pentus-Rosimannus (Eesti Reformierakonna fraktsioon 02.05.2019-26.01.2021)
Imre Sooäär (Eesti Keskerakonna fraktsioon, alates 16.02.2021)
Timo Suslov (Eesti Reformierakonna fraktsioon, alates 9.02.2021)
Margit Sutrop (Eesti Reformierakonna fraktsioon, alates 9.02.2021)
Aivar Sõerd (Eesti Reformierakonna fraktsioon)
Raivo Tamm (Isamaa fraktsioon)
Urve Tiidus (Eesti Reformierakonna fraktsioon)
Jaak Valge (Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon, kuni 08.06.2021)
Mart Vörklaev (Eesti Reformierakonna fraktsioon 07.10.2019-9.02.2021)
Anti Poolamets (Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon, alates 08.06.2021)

Istungid

Ajavahemikus 01.01.-21.06.2021 toimus 35 Euroopa Liidu asjade komisjoni (edaspidi ELAK) istungit. COVID-19 pandeemia tõttu jätkusid istungid videosilla vahendusel. 12.02.2021 istung toimus osaliselt füüsiliselt, kuna istungil astus Mailis Reps komisjoni esimehe kohalt tagasi ning toimusid erakorralised esimehe ja aseesimehe valimised. Salajase hääletusega valiti komisjoni esimeheks Siim Kallas ning aseesimeheks Riina Sikkut. Antud perioodil toimus lisaks 6 ühist istungit. Avalikke istungeid istungjärgu jooksul ei toimunud.

- 1) 22.02.2021 ühine elektrooniline istung väliskomisjoniga seoses Eesti seisukohtadega 25.-26.02.2021 toimunud Euroopa Liidu riigipeade ja valitsusjuhtide videokohtumisel;
- 2) 15.03.2021 ühine elektrooniline istung väliskomisjoniga seoses Eesti seisukohtadega 15.03.2021 toimunud sise- ja välisministrite mitteametlikul videokohtumisel;
- 3) 22.03.2021 ühine elektrooniline istung väliskomisjoniga seoses Eesti seisukohtadega 25.-26.03.2021 toimunud Euroopa Ülemkogu videokohtumisel;
- 4) 03.05.2021 ühine elektrooniline istung väliskomisjoniga seoses Eesti seisukohtadega 07.-08.05.2021 toimunud Euroopa riigipeade ja peaministrite tippkohtumisel;
- 5) 21.05.2021 ühine elektrooniline istung väliskomisjoniga seoses Eesti seisukohtadega 24.-25.05.2021 toimunud erakorralise Euroopa Ülemkogu istungil;
- 6) 21.06.2021 ühine elektrooniline istung väliskomisjoniga seoses Eesti seisukohtadega 24.-25. juunil toimunud Euroopa Ülemkogu istungil.

Euroopa Liidu algatused

ELAK määramise Riigikogu V istungjärgul 32 ELi asja juhtivkomisjoniks, millest 2 oli eelnõude paketti, 5 teatised, 10 määruse eelnõud, 6 direktiivi eelnõud, 4 avalikku konsultatsiooni, 3 ELi Nõukogu soovitus, 1 strateegia ning 1 ELi Nõukogu otsus. 21 ELi algatuste puhul toetas ELAK valitsuse poolt ettevalmistatud läbirääkimiste seisukohti konsensuslikult, hääletust läbi ei viidud ning 11 korral viidi läbi hääletamine.

4 korral võeti küsimuste kiireloomulisuse tõttu otsus vastu valdkondliku komisjoni arvamust küsimata. 3¹ korral täpsustas ELAK valitsuse seisukohti ELi algatuse kohta kooskõlas Riigikogu valdkondliku komisjoni arvamusega. 1² korral muutis ELAK valitsuse seisukohti ning 1³ korral lisati juurde selgitus. Kokku muutis ELAK valitsuse seisukohti 6,25% korral. ELAK ei esitanud ühtegi põhjendatud arvamust ELi algatuste vastuolu kohta subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse nõuetega.

V istungjärgul ELAKis menetletud ELi algatused olid:

- 1) Euroopa Komisjoni teatis „Tegevuskava, et viia tolliliit järgmisele tasemele“, raportöör Riina Sikkut (22.01.2021);
- 2) Euroopa Komisjoni Euroopa Liidu digirahanduse strateegia ning Euroopa Liidu jaemaksete strateegia ja seotud õigusaktide pakett, raportöör Riina Sikkut (22.01.2021);
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv piisava miinimumpalga kohta Euroopa Liidus, raportöör Tõnis Mölder (25.01.2021);
- 4) Nõukogu soovitus, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel ning nõukogu soovitus, mis käsitleb Euroopa Liitu mitte-hädavajaliku reisimise ajutist piiramist ja sellise piirangu võimalikku kaotamist (29.01.2021);
- 5) Euroopa Komisjoni avalik konsultatsioon taastuvenergia- ja energiatõhususdirektiivide ülevaatuse kohta, raportöör Timo Suslov (12.02.2021, 22.02.2021, 26.02.2021);
- 6) Nõukogu otsus, millega antakse luba alustada läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Norra Kuningriigi vahelise uue kalanduslepingu üle, raportöör Timo Suslov (19.02.2021);
- 7) Euroopa tervisealiidu pakett, raportöör Siret Kotka (01.03.2021);
- 8) Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus Euroopa andmehalduse kohta, raportöör Siim Kallas (01.03.2021);
- 9) Uuendatud võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse direktiivi (NIS 2) ettepanek, raportöörid Raivo Tamm ja Siim Kallas (12.03.2021);
- 10) Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse ettepanek energiataristu suuniste kohta (TEN-E) ning avamere taastuvenergia strateegia, raportöörid Timo Suslov ja Siim Kallas (12.03.2021);
- 11) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2006/66/EÜ ja muudetakse määrust (EL) 2019/1020, raportöör Timo Suslov (15.03.2021);

¹ Euroopa Komisjoni teatis „Tegevuskava, et viia tolliliit järgmisele tasemele“ (22.01.2021); Euroopa Komisjoni määruse eelnõu ettepanekud, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste vaktsineerimis-, testimis- ja tervenemistõendite väljastamise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik (roheline digitõend) (23.04. 2021); Euroopa Komisjoni direktiivi eelnõu ettepanek, millega tugevdatakse meeste ja naiste võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte kohaldamist tasustamise läbipaistvuse ja õiguskaitsemehhanismide kaudu (07.05.2021).

² Euroopa Komisjoni avalik konsultatsioon taastuvenergia- ja energiatõhususdirektiivide ülevaatuse kohta, raportöör Timo Suslov (12.02.2021, 22.02.2021, 26.02.2021).

³ Euroopa transpordivaldkonna strateegia „Säästev ja arukas liikuvus“ (19.03.2021).

- 12) Nõukogu direktiiv, millega muudetakse käibemaksudirektiivi 2006/112/EÜ seoses komisjonile rakendamisevolituste andmisega, et määrata kindlaks selle direktiivi teatavates sätetes kasutatud mõistete tähendus, raportöör Aivar Sõerd (15.03.2021);
- 13) Euroopa transpordivaldkonna strateegia „Säästev ja arukas liikuvus“, raportöörid Siim Kallas ja Timo Suslov (19.03.2021);
- 14) Euroopa Komisjoni avalik konsultatsioon Prümi raamistiku alusel toimuva automatiseeritud andmevahetuse tugevdamine, raportöör Urve Tiidus (22.03.2021);
- 15) Euroopa Komisjoni e-CODEXi määruse eelnõu ettepanek, raportöör Urve Tiidus (22.03.2021);
- 16) Euroopa Komisjoni elutähtsate üksuste vastupidavust käsitleva direktiivi eelnõu ettepanek, raportöör Oudekki Loone (22.03.2021);
- 17) Euroopa Komisjoni ettepanek laiendada Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ameti volitusi, raportöör Urve Tiidus (09.04.2021);
- 18) Euroopa Komisjoni määruse eelnõu ettepanek, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu (digiteenuste õigusakt) ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ, raportöör Siim Kallas (19.04.2021);
- 19) Euroopa Komisjoni määruse eelnõu ettepanek, mis käsitleb konkurentsile avatud ja õiglaseid turge digisektoris (digiturgude õigusakt), raportöör Siim Kallas (19.04.2021);
- 20) Euroopa Komisjoni määruse eelnõu ettepanekud, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste vaktsineerimis-, testimis- ja tervenemistõendite väljastamise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik (roheline digitõend), raportöör Siret Kotka (23.04.2021);
- 21) Euroopa Komisjoni määruse eelnõu ettepanek, mis käsitleb rändlust üldkasutatavates mobiilsidevõrkudes liidu piires, raportöör Siim Kallas (07.05.2021);
- 22) Euroopa Komisjoni teatis Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava, raportöör Siret Kotka (07.05.2021);
- 23) Euroopa Komisjoni direktiivi eelnõu ettepanek, millega tugevdatakse meeste ja naiste võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte kohaldamist tasustamise läbipaistvuse ja õiguskaitsemehhanismide kaudu, raportöörid Siret Kotka, Siim Kallas, Oudekki Loone (07.05.2021);
- 24) Euroopa Komisjoni teatis metaaniheite vähendamise Euroopa Liidu strateegia kohta, raportöör Timo Suslov (14.05.2021);
- 25) EL Nõukogu soovitus, mis käsitleb Euroopa Liitu mittehädavajaliku reisimise ajutist piiramist ja sellise piirangu võimalikku kaotamist (21.05.2021);
- 26) Euroopa Komisjoni teatis „Kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelise Euroopa kujundamine – Euroopa Liidu uus kliimamuutustega kohanemise strateegia, raportöör Timo Suslov (21.05.2021);
- 27) Euroopa Komisjoni nõukogu määruse eelnõu Euroopa kõrgjõudlusega andmetöötluse ühisettevõtte asutamine, nõukogu määruse eelnõu Euroopa Horisondi ühisettevõtete asutamine ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse eelnõu liidu osalemise kohta Euroopa metroloogia partnerluses, raportöörid Siim Kallas ja Margit Sutrop (04.06.2021);
- 28) Euroopa Liidu gaasituru ja -võrkude eeskirjade läbivaatamise avalik konsultatsioon, raportöör Siim Kallas (04.06.2021);
- 29) Euroopa Komisjoni direktiivi eelnõu ettepanek, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ, mis käsitleb impordi ja teatavate tarnete maksuvabastust seoses avalikes huvides võetavate liidu meetmetega, raportöör Aivar Sõerd (11.06.2021);
- 30) Euroopa Liidu Nõukogu soovitus 2020/1475, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel kohta (11.06.2021);

31) Euroopa Komisjoni teatis „Tegevuskava sünergia kohta tsiviil-, kaitse- ja kosmosetööstuse vahel, raportöörid Siim Kallas majanduskomisjonis ja Raivo Tamm riigikaitsekomisjonis (14.06.2021);

32) Hoonete energiatõhususe direktiivi avalik konsultatsioon, raportöör Siim Kallas (18.06.2021).

ELAK kujundas Riigikogu seisukoha lähtudes valdkondlike komisjonide arvamustest **28** ELi algatuse puhul.

Arvamuse andja	Arvamuste arv (nr)	Arvamuste arv (% kõigist)
Majanduskomisjon	11	31,4%
Keskkonnakomisjon	7	20%
Rahanduskomisjon	4	11,4%
Sotsiaalkomisjon	5	14,3%
Kultuurikomisjon	1	2,9%
Põhiseaduskomisjon	2	5,7%
Õiguskomisjon	3	8,6%
Riigikaitsekomisjon	2	5,7%
Väliskomisjon	0	0%
Maaelukomisjon	0	0%
Kokku	35	100%

Euroopa Ülemkogu ja ELi Nõukogu istungid

Ajavahemikus 01.01.-21.06.2021 töötas ELAK **67** ELi tasandi ministrite kohtumise materjaliga. Nendest kohtumistest **6** puhul oli tegemist kas Euroopa Ülemkogu või valitsus- ja riigijuhtide tippkohtumisega, millest **3** olid füüsilised kohtumised (sealhulgas **1** erakorraline⁴). Ülejäänud ministrite kohtumistest olid **35** mitteametlikud videokohtumised, **6** mitteametlikud füüsilised kohtumised ning **20** füüsilised ministrite istungit.

40 korral ehk **59,7%** juhtudest toetas ELAK Vabariigi Valitsuse seisukohti konsensuslikult. **10** korral toetati valitsuse seisukohti hääletusega. **1**⁵ korral toetati valitsuse seisukohti hääletuseta, kuid fikseeriti ühe liikme erapooletuks jäämine ning **1**⁶ korral toetati valitsuse seisukohti hääletuseta, kuid fikseeriti ühe liikme vastu olemine. Täiendavaid rõhuasetusi valitsuse seisukohtades ELAK antud perioodil **ei teinud**. **15** korral võttis ELAK valitsuse esitatud informatsiooni konsensuslikult teadmiseks.

Ministrid olid ELAKisse kutsutud seoses Eesti seisukohtade kinnitamisega Euroopa Ülemkogul ja ELi Nõukogu istungitel ja kohtumistel. Ministrite osalus oli **97,9%**.

Ministri nimi	Kutsutud (korda)	Osales (korda)	Osalus (%)
Peaminister Kaja Kallas	4	4	100%
Peaminister Jüri Ratas (eelmine valitsus)	1	1	100%
Välisminister Eva-Maria Liimets	7	7	100%

⁴ 24.-25.05. Euroopa Ülemkogu;

⁵ Oudekki Loone jäi erapooletuks „Eesti seisukohad 22.-23. märtsil 2021 toimuval Euroopa Liidu põllumajandus- ja kalandusnõukogu istungil“ punkti osas (19.03.2021);

⁶ Ruuben Kaalep oli vastu „Eesti seisukohad 25.-26. märtsil 2021 toimuval Euroopa Ülemkogul“ punktile (22.03.2021 ELAK ja VÄLK ühine istung).

Välisminister Urmas Reinsalu (eelmine valitsus)	1	1	100%
Rahandusminister Keit Pentus-Rosimannus	4	4	100%
Haridus- ja teadusminister Liina Kersna	3	3	100%
Tervise- ja tööminister Tanel Kiik	3	3	100%
Sotsiaalkaitseminister Signe Riisalo	3	3	100%
Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Andres Sutt	4	4	100%
Justiitsminister Maris Lauri	2	2	100%
Siseminister Kristian Jaani	2	1	50%
Keskkonnaminister Tõnis Mölder	2	2	100%
Maaeluminister Urmas Kruuse	5	5	100%
Majandus- ja taristuminister Taavi Aas	4	4	100%
Kultuuriminister Anneli Ott	2	2	100%
Kaitseminister Kalle Laanet	2	2	100%
Riigihalduse minister Jaak Aab	0	0	-
Kokku	49	48	

Parlamentaarset kuulamised ja ministrite ülevaated

ELAKis toimus 5 parlamentaarset kuulamist:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv piisava miinimumpalga kohta Euroopa Liidus (22.01.2021);
- 2) Ülevaade läbirääkimiste hetkeseisust Eesti jaoks olulistel Euroopa Liidu teemadel (COREPER II) (05.04.2021);
- 3) Ülevaade läbirääkimiste hetkeseisust Eesti jaoks olulistel Euroopa Liidu teemadel (COREPER I) (09.04.2021);
- 4) Ülevaade uue EL finantsperioodi EL fondidest ja Eesti eurotoetuste planeerimisest (12.04.2021);
- 5) Ülevaade Euroopa Komisjoni liikuvuse ja transpordi direktoraadi tegevustest (31.05.2021).

Lisaks sai ELAK 15.03.2021 ülevaate Vabariigi Valitsuse tegevusest Euroopa Liidu poliitika teostamisel. Tegemist oli ettevalmistusega järgmisel päeval Riigikogu täiskogus toimuvaks debatiks Eesti Euroopa Liidu poliitika elluviimisest. Debatil esinesid kõnedega peaminister Kaja Kallas, Euroopa Liidu asjade komisjoni esimees Siim Kallas ning fraktsioonide esindajad Eerik-Niiles Kross, Oudekki Loone, Martin Helme, Urmas Reinsalu ja Riina Sikkut.

Ministrid andsid ELAKile 4 korral ülevaate ELi Nõukogu istungil toimunust:

- 1) Ülevaade Eesti seisukohtadest 29. aprillil 2021 toimunud Euroopa Liidu mitteametlikul arenguministrite videokohtumisel (07.05.2021);
- 2) Ülevaade Eesti seisukohtadest 20. mail toimunud mitteametlikul terviseministrite videokohtumisel (21.05.2021);
- 3) Ülevaade Eesti seisukohtadest 20. mail 2021 toimunud Euroopa Liidu välisasjade nõukogu kaubandusministrite istungil (24.05.2021);
- 4) Ülevaade Eesti seisukohtadest 14. juunil 2021 toimunud Euroopa Liidu arenguministrite mitteametlikul videokohtumisel (18.06.2021).

ELAKi kohtumised ja välistegevus

Kokku toimus antud ajaperioodil 13 kohtumist ja videokonverentsi:

- 1) 11.01.2021 osales esimees Mailis Reps COSAC esimeeste videokohtumisel;

- 2) 25.01.2021 osales ELAKi aseesimees Riina Sikkut COSAC esimeeste videokohtumisel Michel Barnier'iga;
- 3) 28.01.2021 osales ELAKi aseesimees Riina Sikkut COSAC esimeeste videokohtumisel Euroopa asepresidendi Věra Jourova'ga;
- 4) 22.02.2021 osalesid ELAKi liikmed Urve Tiidus ja Margit Sutrop virtuaalsel Euroopa Parlamentaarsel nädalal;
- 5) 04.03.2021 osales ELAKi liige Urve Tiidus parlamentidevahelisel virtuaalkonverentsil "We are strong: Women leading the fight against Covid-19";
- 6) 19.03.2021 ELAKi esimehe Siim Kallase videokõne Leedu ELAKi esinaise Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė'ga;
- 7) 07.04.2021 osales ELAKi esimees Siim Kallas ELAK esimeeste videokohtumisel Euroopa Komisjoni volinik Valdis Dombrovskisega (Kaubanduspoliitika ja RRF);
- 8) 07.05.2021 kohtusid ELAKi esimees Siim Kallas ja väliskomisjoni esimees Marko Mihkelson Põhja-Makedoonia asepeaministri Nikola Dimitrov'iga;
- 9) 17.05.2021 osales ELAKi esimees Siim Kallas, Eesti, Läti, Leedu ja Poola ELAK esimeeste videokohtumisel;
- 10) 19.05.2021 kohtus ELAKi esimees Siim Kallas Hispaania suursaadiku Teresa Orjales Vidal'iga;
- 11) 31.05.2021-01.06.2021 osales ELAKi esimees Siim Kallas LXV COSAC plenaar videokohtumisel;
- 12) 10.06.2021 kohtus ELAKi esimees Siim Kallas ja aseesimees Riina Sikkut Kosovo presidendi Vjosa Osman'iga;
- 13) 15.06.2021 kohtus ELAKi esimees Siim Kallas Portugali suursaadikuga.

Mainitud perioodil välislähetusi ei toimunud.

Koostanud:

Euroopa Liidu asjade komisjoni sekretariaat